

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne name-
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 17.

Sobota 22. februarja 1930.

Leto V.

Kje so sociologi in narodni gospodarji?

Zakaj goji narod vedo in znanost?

V naši državi se danes vrši pre-
potrebna reorganizacija državnega
upravnega življenja. Med problemi
reorganizacije je tudi socialna in
delavsko - varstvena zakonodaja,
kar bi utegnili, če bi se jo v pravcu
»gospodarskih krogov« revidiralo,
imeti hude posledice za okoli dva
milijona državljanov. Problem je že
s tega vidika važen. Enako važen
pa je ta problem tudi z narodno-
gospodarskega vidika. Socialna sla-
ba pozicija delavcev in nameščencev
ima dve slabi posledici za narodno
gospodarstvo. Prvič onemogoča
konzum najnujnejših življenjskih po-
trebščin, in drugič uničuje z izstra-
danjem produkcijsko moč delavcev
in nameščencev.

To sta dva glavna razloga, ki
ju more prezreti le bedak. Nočemo
tu še posebej povdarjati delavsko-
varstvene zaštite delavcev in na-
meščencev, ki je njih državljanska
pravica.

Poglejmo nekoliko v druge drža-
ve. V Avstriji, v Nemčiji, v Čehoslo-
vaški, v Franciji, v Angliji in celo v
izrazito kapitalistični Ameriki se
znanstveniki s svojo avtoriteto za-
vzemajo za vse važne politične in
socialne probleme.

Ko so govorili v Avstriji in Nem-
čiji o odpravi demokracije in uvedbi
korporativnega parlamentarizma, so
vse znamenitejšie avtoritete svarile
pred korporativizmom. Ko so bila na
dnevnom redu socialno - politična
vprašanja, so podajali svoja mnenja
najavtoritativnejši sociologi, filozofi,
pravniki in narodni gospodarji.

Povsod so te avtoritete uteme-
ljevale potrebo najboljšega social-
nega položaja delavstva in name-
ščenstva. Objavljali so svoje članke
v zavesti, da zagovarjajo dobro stvar
v interesu splošnosti, splošnega na-
predka.

In pri nas?

Nekaj mnenj brez utemeljitve;
nekaj frazastih člankov z najreakci-
onarnejšimi tezami. To je vse, kar
smo doslej čitali v časopisu in re-
vijah.

Zakaj imamo torej filozofe, prav-
nike, narodne gospodarje? Vedo in
znanost goji vsaka država zato, da
aktivno in propagandistično sodelu-
jeta v razvoju. Znanost in vedo sta
zaraditega neodvisni in zagrešita
veliko kulturno napako, če se ne u-
veljavljata znanstveno v vseh držav-
ljanskih in družabnih problemih.

Tega pri nas ni. Zdi se opazoval-
cu, kakor da bi veda in znanost ime-
li strah pred javnim mnenjem »go-
spodarskih krogov« ter da zaradi-
tega ne reagira na neumno mnenje
in tako dalje.

To pa ni prav, ni zdravo!

Nov zakon o nase- ljevanju.

Problem kolonizacije.

V ministrstvu socialne politike
in narodnega zdravja je pripravljen
zakon, ki bo urejal naseljevanje v
državi, določal način in omejeval iz-
seljevanje v inozemstvo, urejeval
naseljevanje v državi. Po tem za-
konu bodo tudi zavodi, ki posredu-
jejo delo za naše delavce v ino-
zemstvu, pod strogo kontrolo.

Vsekakor pa je treba počakati,
kakšen bo novi zakon v praksi.

Pred parlamentarizmom na Španskem.

Predsednik vlade Berenguer obljublja volitve.

Razburjenje v Španiji se nikakor
še ni poglobilo, kakor so pričakovali
nekateri. Predsednik Berenguer po-
izkuša popraviti storjene napake s
tem, da je naročil vsem civilnim gu-
vernerjem, da morajo delati v skladu
z vlado, ki hoče uvesti popolno

ustavno stanje ter uvesti državljan-
sko in tiskovno svobodo. Po mnenju
predsednika vlade se utegnejo že
meseca junija izvršiti volitve za par-
lament, za katere bo vlada izdala
geslo za obrambo ustave in monar-
hije.

Padec francoske vlade.

Socijalisti pripravljeni podpirati vlado meščanskih radikalnih socijalistov.

Francoska vlada je dobila v zbor-
nici nezaupnico. Pravi vzrok padca
vlade je finančni program ministra
Cherona. Pri glasovanju je šlo prav-
zaprav le za zahtevo, da naj bo tr-
govcev oproščen davkov od dohodkov
žene. Prav malenkostna stvar in
vendar, ker si je Tardieu s svojo aro-
ganco nakopal precej nasprotnikov,
je zbornica odrekla zaupnico Che-
ronu, oziroma vladi. Tardieu je sicer
bolan ali pa poročilu je takoj podal
demisijo ter rekel obenem, da se
nezaupnica njega ne tiče, razen v
kolikor že ni finančnega ministra
prej izločil.

Za zaupnico vladi je glasovalo
281 poslancev, proti pa 286. Proti
so glasovali vsi socijalisti, komuni-
sti, 17 levih radikalov (vladna stran-
ka) ter 16 neujedinjenih socijalistov
in 28 drugih poslancev.

Tardieujeva vlada je bila sestav-
ljena z najrazličnejšimi spletkami.
Tardieu je reakcionar. Zato tudi
ni bilo pričakovati od nje daljšega
življenja.

Meščansko časopisje obzaluje
padec Tardieua, ker na londonski
konferenci dovolj energično brani
pomorsko oboroževanje Francije ter

se boji, da bi utegnil na njegovo me-
sto priti zmernejši politik.

O sestavi nove vlade so različna
mnenja. Zgoditi se utegne, da dobe
zopet Tardieu-Briandovo vlado ali
celo Poincaréjevo.

Socijalisti stoje na stališču, da ne
bodo nobene reakcionarne vlade
podpirali. Sprejemajo vso odgovor-
nost. Da ne pride do obnovitve do-
sedanje vlade, so pripravljeni podpi-
rati radikal-socijaliste. V poštev bi
pa utegnil priti pri sestavi vlade Ari-
stid Briand.

Kriza bo z ozirom na politične
razmere v Franciji vsekakor trajala
nekaj tednov.

* * *

Chautemps sestavlja francosko vlado.

Poizkus za sestavo levičarske vlade.

Predsednik francoske republike
Doumergue je poveril Chautempsu,
voditelja radikalnosocialne parla-
mentarne frakcije, s sestavo nove
vlade. Chautemps je bil v Herriotovi
vladi finančni minister. Pravi pa že
sedaj, da se ne zanaša na socialiste,
marveč hoče imeti samo široko re-
publikansko koncentracijo. — Vede-
remo.

Francija za ukinitvev diplomatskih zvez z Rusijo.

Radi izginotja ruskega generala.

Za ruskim generalom Kutjepovim
ni nobene sledi. Spor med Francijo
je tako oster, da hoče vlada pred-
ložiti parlamentu vprašanje diplo-
matskih zvez. Rusija pa zahteva od
Francije, da naj izžene vse voditelje
ruskih emigrantov, mesto da bi skuša-
la dokazati na zločinu svojo nekrivdo.

Upor v Indokini, kjer so poklali
uporniki več francoskih častnikov
in odvedba Kutjepova sta ustvarila
v Franciji silen odpor proti komu-
nistom, zaradi tega je verjetno, da bo
parlament sklenil pretrgati zveze z
Rusijo že iz demonstrativnih raz-
logov.

Horthyjevi opričniki.

Desetletnica umora Bela Somogyja.

Po zlomu komunistične diktature
je rakcija na Ogrskem s pomočjo
Horthyjevih opričnikov strahovito
zavladala. Tisoče ljudi, ne glede ali
so odobrvali komunizem ali ne, je
bilo na najbestialnejši način pomor-
jenih. Kot ena najodličnejših žrtev
je padel tudi glavni urednik social-
ističnega organa »Nepszava«. Dne
17. februarja 1920 je zvečer zapu-
šal Somogy v spremstvu svojega
prijatelja Bela Bacza uredništvo
»Nepszava«. Na cesti ju je obkolila
skupina oficirjev zloglasnega poseb-
nega oddelka, pod vodstvom stotni-
ka Osztenburga in ju potisnil v pri-
pravljen avto, ki ga je šofiral Horthy-
jev zaupnik stotnik Kovacz. Že v av-
tu sta bila skoraj do mrtvega izmrc-
varjena. Somogy se je najbrže branil
ker je bil močen mož, a morilci
so bili v premoči. Na telesu je imel

nešteto vbojstev in bajonetov, oči
iztaknjene in prsni koš vdrt. Na sa-
motnem kraju ob Donavi so potem
oba ustrelili in vrgli v reko, ki jih je
čez dva dni vrgla na suho. Prej pa so
ju še oropali: Somogyjevo zlato uro
si je prisvojil poročnik Soltesz; v
avtu pa so našli okrvavljene hlače
poročnika Megaya. Udeležen je bil
tudi poročnik Arpad Lyrer. Policija
je avto zaplenila, a armadno povelj-
stvo ji ga je zopet odvzelo in prepo-
vedalo kogarkoli radi umora zasle-
dovati. Notranji minister, ki se je za
slučaj zavzel, je bil zato odstavljen,
list »Az Ujsag«, ki je hotel stvar ob-
javiti, pa ustavljen. Morilci se še da-
nes vesele svobode in imajo dobre
službe. Internacionalni proletarijat
pa teh zločinov ne bo pozabil.

Slava Somogyju in Matteottiju.
Vsaka sila do vremena!

Nemški poslanik v Beogradu umrl.

Pošten diplomat in dober naš prija-
telj umrl.

Dr. Adolf Köster, nemški posla-
nik v Beogradu, je bil po političnem
prepričanju socialni demokrat. Ro-
jen je bil 8. marca 1883 v Verdenu
pri Hanovru. Po absolviranju študij
je postal privatni docent na mo-
nakovskem vseučilišču. Leta 1922
je Köster opustil poučevanje na vse-
učilišču in postal časnikar in publi-
cist. Že med vojno je bil vojaški do-
pisnik socialno-demokratskih listov.
Po prevratu 1918 je bil imenovan za
državnega komisarja v Šlezvik-Hol-
štajnu. Leta 1919 je bil prvič izvol-
jen v Hamburgu v državni zbor in
leta 1920 v Müllerjevi vladi mini-
ster za zunanje zadeve. Leta 1921
pa je bil v Wirthovi vladi notranji
minister, nato poslanik v Laciji in
od lanskega leta poslanik v Beo-
gradu.

Njegova velika zasluga je tudi,
da so se med Nemčijo in Jugoslavijo
ustanovili boljši politični odnosi.

Dr. Köster je pred nekaj dnevi
moral oditi v sanatorij. Bolehal je na
slepiču. Izvršena operacija se pa ni
dala imunizirati pred zastrupljenjem,
tako, da je v torek ob 7. uri zvečer
preminul.

Njegovo truplo se prepeljali v
poslaništvo.

Koncilijantnega moža, zavednega
socialista, bo Jugoslavija jako po-
grešala.

Pokojnikovo truplo se prepeljali v
Nemčijo. V četrtek, dne 21. t. m. ob
10. uri dopoldne se je vršila pogreb-
na poslovitve pred nemškim konzul-
latom, kjer so govorili minister dr.
Kumanudi, za diplomatski zbor nün-
cij Pelegrinetti, za občino Beograd
župan Savčić, za penklub Veljko Pe-
trović in za delavske zbornice dr.
Živko Topalović. Izpred poslaništva
se je vršil veličasten žalni izprevod
na kolodvor. Vagon s krsto pokojni-
ka se je odpeljal iz Beograda z br-
zovlakom ob 12.20 uri. — Blag spo-
min pokojniku pristašu delavskega
gibanja!

Indijci za svoje neod- visnost.

Odklanjajo pa nasilje.

Izvršni odbor vseindijskega kon-
gresa se je v petek na svoji tajni
seji posvetoval o korakih v boju za
indijsko neodvisnost. Odboru je bilo
predloženih več načrtov Ghandija.
Po osemurni debati je odbor pove-
ril Ghandija in njegove privrženice,
da na temelju svoje teorije brezna-
silja prično z bojkotom in odpoved-
jo državljanske pokorščine, kakor
in kadar bodo smatrali za potrebno.

Ghandi je apostol modernega
breznašilja, na podlagi Jezusove pri-
dige na gori in na podlagi Tolstoj-
evih nauk in budizma: Ne upiraj
se zlu s silo, ne stori bližnjemu, kar
nočeš, da bi se tebi storilo, zlasti ne
ubijaj, ne sodeluj pri nobeni orga-
nizaciji ali akciji, ki ljudi izkorišča.
Zato privrženci Ghandija ne prizna-
vajo nobenih nasilnih revolucionar-
nih aktov, ki ogrožajo človeška živ-
ljenja, temveč hočejo doseči svoj
namen z bojkotom angleške uprave
in trgovine, neplačevanjem davkov
in odpovedjo pokorščine oblasti, za-
kar gredo rajši v ječo in tudi v smrt,
kakor pa da bi se posluževali v to
sile in orožja.

Kdo je Albert Thomas?

Prihod direktorja Mednarodnega urada dela v Ženevi v Jugoslavijo.

Te dni bo posetil Jugoslavijo direktor Mednarodnega urada dela v Ženevi Albert Thomas. Informirati se hoče o zahtevah delavcev in delodajalcev z ozirom na revizijo socialne in delavsko-varstvene zakonodaje. Delavske zbornice in strokovne organizacije bodo imele v drugi polovici bodočega tedna v Beogradu v ta namen posebno konferenco.

Thomas je igral važno vlogo kot akademik, književnik, govornik, političar, državnik in diplomat. Največje svoje sposobnosti pa uveljavlja v Mednarodnem uradu dela.

Rojen je bil 16. januarja 1873 v francoski Šampaniji ob Marnu iz imovite pekovske rodbine. Bil je izvršten dijak ter je še pozneje dobil več štipendij, da je študiral Rusijo (leta 1898). Leta 1902 ga je poslala pariška univerza v Nemčijo, v Malo Azijo in v Carigrad. Nato je postal vseučilišni profesor.

O vseh svojih študijskih potovanjih je napisal obsežne znanstvene knjige.

Leta 1904 je pričel izdajati Jean Jaures, ki so ga pred izbruhom svetovne vojne ubili francoski nacionalisti, list »L'Humanite« in povabil Thomasa k sodelovanju. Thomas je pa sodeloval pri znanstvenih listih in revijah. Leta 1905 je tudi sam ustanovil revijo »La revue Cyndicaliste« in 1918 zopet »L'Informatione ouvrier e sociale«.

V svojem rodnem mestu je bil enkrat tudi župan in leta 1910 je bil prvič izvoljen za poslanca. Kot političar je bil silno aktiven, kar je tem lažje storil, ker je po svoji izobrazbi poznal in razumel vsa vprašanja splošnega interesa.

Po mobilizaciji je moral tudi Thomas v vojno. Leta 1915 je bil še imenovan za državnega podtajnika za artilerijo in municijo. Leta 1916 je bil z Vivianijem v Rusiji; konec istega leta pa je bil imenovan za ministra vojne v drugem kabinetu Brianda. Leta 1917 je zopet odšel v Rusijo v svojstvu poslanika.

Leta 1917 je prevzel vladu Painleve. Vstop v to vladu pa je Thomas odklonil.

Thomas je vso vojno neutrudljivo propagiral **soliden mir**, za katerega naj bi jamčilo Društvo narodov.

Na Mednarodni konferenci dela v Washingtonu, na kateri je bilo po vladnih zastopnikih, delodajalskih in delavskih delegatih zastopanih 45 držav, je bil Albert Thomas izvoljen za ravnatelja Mednarodnega urada dela. Od takrat se je Thomas **popol-**

noma posvetil nalogam, ki mu jih nalaga ta urad, ki je obenem ena najvažnejših organov Društva narodov.

Albert Thomas je socialista. Reakcionarni delegati so ga lani na konferenci urada napadli, toda Thomas je izjavil, da je kot uradnik ob-

jektiven, politično pa sme biti, kar hoče in pozval klevetnike, da navedejo njegove grehe. Od takrat so utihnili vsi klevetniki. Albert Thomas pa kot socialista in učenjak dela dalje — proti krivicam v družbi.

Za zaščito konzumentov in organizacijo prehrane.

Kaj pravi čehoslovaški prehranjevalni minister.

V Čehoslovaški imajo tudi prehranjevalno ministrstvo, ki ga pri nas in še marsikje ni. V odsekih parlamenta obravnavajo te dni državni proračun. Ob tej priliki je socialni demokrat, minister prehrane, Bechyne povedal v svojem poročilu nekaj prav važnih načelnih misli.

Predvsem je poudaril, da se na ta resort polaga premalo važnosti. Ministrstvo je imelo leta 1921 v celoti proračunskega kredita 38 milijonov čK ter 615 uradnikov, leta 1929 pa je imelo le še 9 milijonov čK kredita in 244 nameščencev. To kaže, da se ministrstvo reducira in celo javnost misli, da je nepotrebno. To potrjujejo tudi trije predlogi, ki zahtevajo odpravo tega ministrstva. Toda vlada smatra, da je to ministrstvo treba še zgraditi in predlaga, da se zviša letos kredit od 9 na 13 milijonov čK. Znesek je sicer premajhen, toda s tem naj se demonstira volja po napredku in važnosti tega resora.

Urad proti oduševanju v sedanji obliki ne zadošča nalogam, ker nastopa prevelika demoralizacija. Veliki konzumni centri morajo ustanoviti svoje lastne organe za kontrolo prehrane. In če je potrebna javna borba za pravice take kontrole, je minister pripravljen borbo sprejeti, ker ga bo podpiral parlament in vse dostojno častništvo. Ministrstvo prehrane je pravzaprav **ministrstvo konzuma** in zaradi tega važno.

Produkcija, pravi minister dalje, se mora ravnati po konzumu. Na pragu nove gospodarske dobe smo in novega družabnega življenja. Starejša generacija se še oklepa v svoji kratkovidnosti in sebičnosti duha devetnajstega stoletja. Moderna konzumentska politika, na katero se ministrstvo pripravlja, ni naperjena proti produkciji, marveč hoče produkcijo le poživiti in povečati delovno priliko. Mnogo napak se je storilo, ker se je postavljala gospodar-

ska politika na stališče, da je produkcija sama sebi namen. Najboljši dokaz za to je naša carinska tarifa, ki celotno produkcijo ne koristi, ker se je na pritisk nekaterih produkcijskih skupin uvedlo zanje tako varstvo, ki drugim skupinam škoduje. Nezdružljivost gotovih produkcijskih plasti ne sme prevladati na stroške drugih, zlasti ne v času, ko se produkcija bolj in bolj koncentrira. Minister ima veliko nalogo, da enostranske tendence zavrača in s tem varuje gospodarsko celoto.

V drugih državah so že ustanovili gospodarske centrale, ki imajo namen urejevati enoten gospodarski razvoj. Problem je seveda odvisen od tega, kako se razvijata industrija in kmetijstvo. Industrija se razvija, kmetijstvo pa večinoma caplja zadaj in čaka na injekcije, ker visoke carine niso nič drugega kakor injekcije. Tu ne pomagajo sosveti, tu je potreben faktor, ki lahko z vsem administrativnim aparatom regulira razvoj.

Minister hoče predvsem ustanoviti konzumentske in delovne zbornice, izdelati zakon o kartelih, ki se bo izvajal le s sodelovanjem ministrstva prehrane. Ena glavnih dolžb bo, da se bodo morali karteli registrirati, s čimer se omogoči javna kontrola nad njih delovanjem.

Dalje izdeluje minister zakon o življenskih potrebščinah in slednjič zakon, po katerem se bodo dovoljevali občinam krediti za gradbo tržnic.

Ministrstvo mora dobiti vpliv tudi na carinske tarife, ki so se doslej sklepale ne glede na konzumente. V delokrogu ministrstva spada tudi organizacija aprovizacije in nadziranje cen. V svrhu pocenitve mesa ministrstvo že vrši posebno akcijo. Trpe kmeti in konzumenti, ker je razlika v ceni nakupovanja živine in cen mesa veliko prevelika. Tak nered se mora odpraviti.

Papeževa propaganda proti Rusiji.

Izrabljanje stiske ruske ortodoksne cerkve v svrhu vatikanske politike.

V evropskem časopisju se razširjajo najgorostnejše vesti o preganjanju raznih verstev v Rusiji. Poročajo, da je nad 50.000 cerkev po-

rušenih ter, da se smatra duhovništvo za protisovjetski element in postopa z njim neobzirno.

Namestnik patriarha metropolit

Sergij je pa objavil v angleškem komunističnem listu izjavo, da se v Rusiji versko ne preganja, ampak vo-hunstvo.

Tudi v angleški spodnji zbornici so interpelirali zunanjega ministra Hendersona o tej zadevi. Henderson je pa izjavil, da mu poslanik iz Moskve še ni poslal poročil, razen ene brzogovorne, v katerem obljublja obširnejše poročilo. Ko zunanji minister dobi to poročilo, bo o njem poročal zbornici.

V Vatikanu pišejo celo o grozljivih pismih, ki jih dobivajo iz Rusije.

Verjetno je, da se to preganjanje v veliki meri vrši. Gotovo pa je, da je prvotni vzrok preganjanja političen in ob razlaščenju kulakov tudi gospodarski.

Vatikan pa dogodke, ki so zastrti v megli našega nepoznanja razmer, izrablja v svojo propagando.

Londonska razorožitvena konferenca odgodena

vsled francoske vladne krize.

Zaradi francoske vladne krize je bila londonska pomorska razorožitvena konferenca odgodena za osem dni.

Priprave amsterdamske strokovne internacionalne

za mednarodni strokovni kongres v Stockholmu.

Seja predsedstva strokovne internacionalne v Amsterdamu, dne 28. jan., je z zadovoljstvom ugotovila sedanje zelo ugodno finančno stanje mednarodne strokovne zveze, ki razpolaga točasno s tri in pol milijona dinarjev premoženja, in se je poslovno leto 1929 zaključilo s prebitkom 37.500 holandskih goldinarjev, od katerega zneska se je 25.000 goldinarjev predkazalo protivojnemu skladu. Proračun za leto 1930 je bil na temelju predvidenih dohodkov in izdatkov v višini 1.200.000 dinarjev sprejet. Ker je dosednji glavni tajnik Sassenbach, z ozirom na svojih 64 let starosti, ponovno izvolitev odklonil, je predsedstvo sklenilo strokovne centrale posameznih dežel pozvati, da na stockholmskem mednarodnem strokovnem kongresu predložijo svoje predloge k izvolitvi novega generalnega tajnika. Nato se je določil dnevni red za stockholmski kongres: kot referenti so se določili: za gospodarski program Leipart, za socialnopolitični program Mertens iz Belgije, za protivojni in mirovni dogovor Jouhaux iz Francije. — Nameravani kongres delavk, ki bi se imel istočasno vršiti v Stockholmu, se je zaenkrat preložil.

Aleksander Neverov:

Taškent — kruha bogato mesto.

(Ruska povest iz dni velike lakote. Prevedel I. V.) 30

Iz tretjega so zakričali:

— Kaj vznemirjaš ljudi?

— Ne puščaj vsake nesnage!

Dvakrat je obšel Miška dolgi, raztegnjeni vlak, sključil se, pomigal s trepalnicami in sédel. — Hudiči nesočutni. Kaj bom požrl vagone?

So mar vaši?

Šel je dalje.

A kam?

V treh vrstah stoje temni vagoni. Vso noč lahko hodiš — ne odpro se, in ves dan lahko hodiš — ne odpro se. Povsod se plazijo ljudje:

pod vagoni,

za vagoni,

na postaji,

za postajo.

Stisniti se h komu in mu potožiti svoje gorje, ni mogoče.

Miškinó gorje leze iz ožaloščenih oči, vendar Miška ne sme plakati. To ve dobro. Nikdo ne usliši žalostnega glasu, nikdo ne pobere potočeno solzo.

Treba trpeti.

Tudi pokojni oče je vedno govoril:

— S solzami ne odženeš bede.

Vseeno, Miška se mora pripeljati v Taškent, ako je že na potu. Sedaj najbrže že ne bo več tako daleč. Če bo na potu kje večje mesto, proda nožič s pasom. Miška je začel računati, kateri dan je bil,

ko je odšel iz doma. Zmešal se je: če je danes sredo, potem je deset dni, a če je petek, potem — dvanajst dni.

Za postajo je ril po zabočku za smeti neki fantek. Zaril se je vanj z glavo prav do pleč. Miška je obstal poleg njega in ga radovedno gledal.

— Kaj delaš tu?

Fantek ni odgovoril.

Pogledal ga je ravnodušno in se zopet zaril v zaboj prav do pleč. Našel je kost in jo vtaknil pod pazduho. Tudi Miška je pristopil z druge strani k zabočku in začel prav tako vneto riti vanj.

Oba sta rila molče, prijemaje drug drugega za roke. Čez minuto je Miška zlezal z nogami v zabojček. Fantek ga je nejevoljen potegnil za rokav.

— Kaj sem te klical.

— Sam sem prišel!

Miška je bil v zabočku videti majhen. Edino glava je molela iz zabočka. Fantek ga je hotel udariti po glavi ali pa mu kapo vreči proč. V tem trenutku je pribežal mimo pes z ogromnim krajcem kruha v gobcu. Fantek je zagledal kruh v pasjem gobcu. Planil je za psom, mahajoč z rokami. Miška je skočil iz zabočka.

— Z opeko ga spodbij.

Opeke ni bilo pri rokah.

Miška je zagrabil kos tračnice, a je ni mogel dvigniti.

Dva lačna sta bežala z dveh strani za psom, a pes je zbežal za postajo na polje. Z lahkoto je preskočil jarek za postajnimi vrtni, obstal na hribčku, držeč med zobmi ukradeni kruh.

Tudi otroka sta obstala.

S temnih, mokrih vrtov so se pripodili še drugi psi.

— Zagrizjo — je rekel Miška.

Fantek je mračno odgovoril:

— Enega bi se lotil z dobro palico.

— Kako ti je ime?

— Trofim.

— Vrniva se.

— Počakaj! Psi se bodo spopadli med seboj.

— Zakaj?

Trofim ni odgovoril.

Stal je v sami srajci, na prsih raztrgani, bos in brez kape. Na plečih je visela na mestu suknjica cunjica iz rogoza, zavezana pod vratom z vrstico. In majhni, nezgovorni Trofim je bil videti v tej obleki kakor majhen, smešen pop v kratki rizi.

Psi so se molče vohali.

Nato so zarenčali, pokazali zobe, planili na tistega, ki je držal v gobcu kruh. Zvili so se v klopčič, se premetavali, planili pokonci ter se iznova spopadli.

Dolgo jih je gledal Trofim molče in ni trenil z očmi. Potem je rekel z gluhim, mrtvaškim glasom:

— Izbornó bi bilo, če bi imel pasje zobe.

Miška je za trenutek osupnil ter opazoval Trofima. Kdo je to, v tej kratki popovski rizi?

Po pasje bi lahko zgrabil Miško za grlo, ga vrgel kar tu ob tla in mu vzel suknjič s kapo. Sedaj ubijajo bogate povsod, a Miška je bogatejši od Trofima.

Trofim je v Miškinem strahu še vzrastel večji na tem mrtvem polju, kjer se mrcvari lačni psi v mesečini.

Protest lesnih delavcev v Drvarju

proti zahtevi poslabšanja delavske socialne zakonodaje.

V znak protesta je podružnica Spl. del. zveze v Drvarju sklicala protestni shod na 6. t. m., katerega so se udeležili delavci vseh treh podjetij v Drvarju: žage, železnice in tvornice celuloze. Prisotnih je bilo 1500 delavcev in nameščencev. Na shodu je prvi govoril Milan Markanović o razvoju delavskega zaščitnega in socialnega zakonodajstva, za njim je Robert Bončina prečital

resolucije, katere so bile z živahnim odobravanjem sprejete s pripombo, da se naj delavska zakonodaja še izpopolni in da naj se donese zakon za starost in onemoglost, katerega doslej še nimamo. Tretji je govoril Emil Ivekić, ki je prikazal delo organizacije in potrebo iste. Njegov govor je napravil zelo lep vtis na delavstvo in mnogi od njih so obljubili vstopiti v strokovno organizacijo.

Doma in po svetu.

Elektrifikacija dravske banovine. Dravska banska uprava namerava baje po sprejetju svojega proračuna najeti 200 milijonov dinarjev posojila v svrhu elektrifikacije banovine, ker ima mnogo vodnih sil na razpolago.

Zagrebski peki so zvišali ceno kruha kar za en dinar. Mestna občina pa je zahtevala od pekov, da predlože občini račune, ker se moka ni podražila. Ako se izkaže, da so cene pretirane, bo občina peke ovadila, da bodo kaznovani. V dravski banovini prizadete občine niti tega niso storile. Zakaj ne? Naj no povedo javnosti, ki je interesirana, če je toliko podražanje kruha opravljeno, zlasti, ker padca cen moki nočejo vpoštevati.

Delavci zapustili delo v rudniku »Adrija-Bauxit d. d. v Drvarju.« V Drvarju ima društvo »Adrija-Bauxit majhen rudnik in je tam zaposlenih okrog 80 delavcev rudarjev in pomagačev, ki so zelo mizerno plačani. Poleg tega se dogajajo zaporedoma nesreče. Dne 7. februarja 1930 so vsi delavci napustili delo in mnogi od njih so takoj odpotovali. Rudnik je ostal brez delavstva; sedaj je uprava začela zopet sprejemati nove ljudi, ki nimajo pojma o rudniku.

Službena obleka državnih uradnikov notranjega ministrstva. Notranji minister in predsednik vlade, general Živković, je izdal pravilnik o uniformah za uradnike tega ministrstva. Naredba velja za uradnike I. in II. kategorije in okrožne inspektorje pri sreskih načelnstvih, sreskih izpostavah ter pri državnih krajevnih policijskih oblastih vseh vrst. Obleka bo treh vrst, svečana, vsakodnevna in poletna. Mesečne doklade za obleke bodo znašale po 200, oziroma 150 Din mesečno. Doklada se bo plačevala od 1. marca, obleka pa bo uvedena s 1. julijem.

Dr. Ludvík Czech, 60 let. Vodja nemških socialnih demokratov v Čehoslovaški in sedanjí minister za socialno politiko v češki vladi, dr. Ludvík Czech, je 14. februarja dopolnil 60 let življenja. Že kot študent se je priključil socialističnemu gibanju na Dunaju, kjer mu je bil vzor stari Viktor Adler. Ko je dokončal juridične študije, se je naselil v Brnu in tu kmalu postal prvi v delavskem gibanju med nemškim delavstvom. Ustanovil je več organizacij in za drug, vodil štrajke in volilne boje, izdajal je socialistično glasilo »Volksfreund«. Vodil je tudi boj za ustanovitev prve bolniške blagajne v Brnu, katere dolgoletni predsednik je po tem bil. Po prevratu, ko so bile pretrgane vezi s socialističnim Dunajem, ga je nemško delavstvo v Čehoslovaški izvolilo za svojega voditelja in predstavnika v parlamentu. Posrečilo se mu je, da je premostil nesoglasja, ki so desetletja obstojala med nemškim in češkim delom delavstva in dosegel današnje sporazumno sodelovanje vsega delavstva v Čehoslovaški brez ozira na narodnost. Kot sedanjí minister za socialno politiko se kar moč trudi odbiti napade podjetnikov in socialno skrbstvo čimbolj izgraditi.

Apanaža italijanskega prestolonaslednika Humberta je znašala pred poroko dva milijona lir na leto. Po poroki so apanažo zvišali na tri milijone.

Mesto zločinov je Chicago. V Chicagu so se lani ponavljali umori in

atentati. Policija je zaradi tega priredila več preganjanj nevarnih tipov. Pozaprila je 4100 oseb; od teh jih je 200 že obsojenih in odgnanih v zapore.

Umetna guma. Znani starček, iznajditelj Tomaž Edison pravi, da bo kot devetdesetletni starček iznenadil Ameriko s produkcijo umetne gume.

Proces Jorns v Berlinu. Z zadnji številki smo poročali, da je bil dr. Levi, nemški socialnodemokratski poslanec, ki je prošli teden umrl, zagovornik urednika Bornsteina, ki ga je tožil zaradi žaljenja časti Jorns, ki je vodil preiskavo umora Liebknechta in Luksemburgove. Bornstein je bil sicer obsojen na 100 mark globe, v obsodbi pa je izrečeno, da se Bornstein obsoja le zaradi formalne žalitve. Sodišče je priznalo, da se je dokaz resnice posrečil in je Bornstein obsojen le, ker je v člankih trdil, da je Jorns z ozirom na juristično in človečansko kvaliteto nesposoben. Sodišče je torej mnenja, da je Jorns dajal morilcem potuho.

Sto milijonov dolarjev v šolske namene. Henrik Ford namerava dati sto milijonov dolarjev v šolske svrhe. V našem denarju je to 5 milijard 600 milijonov dinarjev. Znesek se bo porabil zlasti za trgovsko, obrtniško in tudi drugo šolstvo. Ford meni, da večina zločinov v Zedinjenih državah izhaja odtod, ker je ljudstvo premalo izobraženo.

Posnemajte jih!

Za tiskovni sklad je nabral na veselici »Svobode« v Bistrici pri Rušah Ivan Fürst Din 287.— Ob priliki seje Konzumnega društva na Lešah pri Prevaljah je nabral Franc Gaberšek Din 20.—, Franc Schrott pa je daroval 20% bon v znesku Din 25.50. Vsem iskrena hvala!

Opozorjamo cenj. čitatelje in čitateljice na današnjo prilogo Proletarske knjižnice o novoizšli knjigi: Človek-mrtvaških lobanj.

Ljubljana.

»Priatelj prirode« podružnica v Ljubljani si je osvojila sklep, na podlagi katerega postane njeno oficijelno glasilo list »Svoboda«, ki izhaja enkrat mesečno kot glasilo delavske kulturne zveze »Svoboda« v Ljubljani. Ker bo list redno prinašal razna poročila in objave, kakor tudi druge poučne članke o turistik, se apelira na vse one člane, ki še niso člani »Svobode«, da si že z ozirom na minimalno naročnino in v svrhu stalne zveze s podružnico naroče list »Svoboda«, ki stane letno le Din 12.—. Nadalje se vabijo vsi oni, ki žele naročiti nemško glasilo »Der Naturfreund«. Ta revija stane letno Din 17.—. Člani, ki se na enega teh listov naroče, naj blagovolijo svoje naslove sporočiti podružnici »Priatelja prirode« v Ljubljani.

KDOR SE HOČE za pustne dni najbolj zabavati in nasmejati, mora na vsak način posetiti predstavo vlezabavne komedije »Ženitev«, ki jo uprizori v Ljubljani Delavski oder »Svobode« jutri v nedeljo, 23. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Igra se predstavlja zadnjič, na kar posebej opozarjamo. Pri premijeri je dosegla močan uspeh, pogrešali pa smo naše delavstvo. Da se omogoči poset vsakomur, je vodstvo Delavskega odra cene zelo znižalo. Torej jutri vsi, ki se hočemo ali tudi nečemo v tem pustu oženiti, k predstavi »Ženitev«!

Maribor.

»Priatelj prirode«, podružnica v Mariboru, so imeli dne 2. februarja svoj prvi redni letni občni zbor v »Ljudskem domu« ob številni udeležbi članstva. Udeležili so se ga tudi trije odposlanci agilne podružnice Zagreb, ki so bili od navzočih navdu-

V dežju, vetru in snegu NIVEA-CREME

Veter in slabo vreme, mrzloti in vlažnost odvzemajo vaši koži trajno za kožo važne hranilne sestavine in pospešujejo s tem prerano nagubanost obraza. Vaša koža pa potrebuje svežega zraka. Tu vas varuje NIVEA-CREME pred neugodnimi vremenskimi vplivi. Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. Ta obvaruje nežno kožno stanice osušenja in prepreči nastajanje gub in rug. — Doze po 3, 5, 10 in 22 Din. — Tube po 9 in 14 Din. NIVEA-CREME pronikne v kožo in ne ostavlja nikakega bleška.

Trgovina v Jugoslaviji:

P. BEIERSDORF & CO., d. z o. z., MARIBOR, Meljska cesta 56

Za stalen Delavski oder »Svobode« v Ljubljani.

Njegov kulturni in socialni pomen. Skrbimo za dober obisk delavskih predstav.

Povsod, v vseh državah, kjer je delavsko gibanje vsaj za silo organizirano, posvečajo organizacije veliko pažnje svojim dramatičnim odsekom. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja so socialdemokratske ustanove v Berlinu »Volksbühne«, ki še eksistira danes in ki je močno vplivala na razvoj nemške, predvsem socialne dramatike. Pa ne samo to. Bila je ogromnega vzgojnega pomena in danes je redno gledališče Berlina, kamor zahaja poleg Piscatorja, berlinski proletarijat.

Tudi mi imamo v Ljubljani svoj Delavski oder, ki se je ustanovil v jeseni 1927 in ki je z Golouhovo »Krizo« 30. aprila 1928 dokazal, kaj vse zmore delavski literat in igralec. Letos je začel vsoje delo v dvorani Del. zbornice, kjer je dozdej uprizoril Tolstojev »Vstajenje«, pravkar pa predstavlja modernizirano Gogoljevo komedijo »Ženitev«. Delovanje Del. odra je zelo otežkočeno. Oder je opremljen pravzaprav samo z lučjo. S strastno energijo vseh sodelujočih se je pričelo z najpreprostejšo opremo. Toda vsaka najmanjša stvar stane danes ogromnega denarja. Vse članstvo Del. odra se trudi, da s čim boljšim nastopom nudi občinstvu kar največ, od občinstva pa pričakuje vsaj eno zadoščenje za svoje delo: obisk. Ves čisti dobiček je namenjen opremi odra, ki potrebuje še ogromnih izpopolnitev, da bo res vreden tega imena. Kulis ni nobenih, par zastorjev, ki si jih je Del. oder nabavil v dolg, zadostuje komaj za dve, tri igre itd. Občinstvo vsega tega ne ve. In prav zato smo smatrali za dolžnost, da opozorimo vse, da je treba Del. odru pomagati ne samo moralno, temveč tudi materialno. Materialna pomoč pa se nudi najlažje s tem, da posečemo pred-

stave Del. odra. Treba je, da se zanimamo za to važno institucijo prav tako, kakor za »Svobodo« samo ali za Cankarjevo družbo. Delo Del. odra bo s sodelovanjem vseh, napredovalo veliko hitreje nego zdaj. Preteklo nedeljo smo gledali Gogoljevo »Ženitev« in vsi, ki smo jo videli, smo se pristrčno nasmejali. Toda žalostno je bilo dejstvo, da nas je bilo tako malo, da je materijalen uspeh predstave — deficit. Res, lepo je ploskati in govoriti, kako dobre igralce in režiserje ima naš Del. oder, toda ne podpirati ga, pa je težek izrek.

Nujna dolžnost vse naše Ljubljanke je, da agitira za vsako predstavo Del. odra. Cene prostorom so zelo nizke, tako, da je mogoč poset vsakomur.

Pravilnik Del. odra, ki ga je postavila centrala »Svobode« skupno z vodstvom Del. odra, predvideva za drugo leto otvoritev stalnega Del. gledališča v Del. zbornici, ki bi igralo vsak teden enkrat. Članstvo Del. odra se pridno pripravlja na to delo, toda notranje delo je premalo, treba je agitacije in propagande povsod. Dolžnost nas vseh je, da sprejmemo načrt za ustanovitev Del. gledališča v naše roke in da ga brezpogojno do jeseni uresničimo. Mislimo, da je naša kulturna dolžnost, da Del. oder podpiramo, zakaj poleg kulturne naloge ima tudi socialno dobro: treba je zvabiti vse tiste, ki še danes vržejo težko prisluženi denar v gostilne in kavarne, da se udeležujejo predstav, ki jim ne bodo nudile samo zabave in užitka, temveč so v resnični meri tudi izpopolnitve pri izobrazbi.

Zato vsi na delo za naš Delavski oder!

šeno pozdravljeni. Po otvoritvi so posamezni funkcionarji podali svoja poročila. Od avgusta lanskega leta, ko se je vršil ustanovni občni zbor, je društvo vsestransko napredovalo in šteje že lepo število članov, ki so pripravljeni delati na njegovem bodočem razvoju. Referati so bili podani zelo lepo in skrbno. »Ni namen društva voditi člane v podeželske oštarije, katerih se hoče kolikor mogoče ogibati, temveč voditi delavca, ki ves teden prebije v nezdruhljivih delavnicah in med zatohlim mestnim zidovjem, ob prostem času v prosti naravo, da se navžije zraka, solca in zdravja. Tudi ne zato, da bi na svojih pohodih oropalo naravo njene lepote, na vendarlski način lomilo z grmov veje in trgalo cele svežnje cvetja, kakor to delajo nerazodni ljudje, ki potem nagrabljeno cvetje med potjo raztresejo, ali ki v najboljšem slučaju doma v par dnevih uvene in se vrže na smetišče, ne, temveč mi se hočemo radovati žive narave, v vsej njeni krasoti, kakršna je, neoskrunjena po človeški roki in vzbujati med članstvom ljubezen do nje in ga poučevati o vseh njenih skrivnostih. Naša pot in naše bivanje v naravi ne sme kazati onečasujočih sledov v obliki razmetanih papirkov, polomljenih vej in kupov razne nesnage, kakor to žal le prečesto naletimo na raznih krajih, kjer se je mudilo nevzgojeno občinstvo in v taki obliki pustilo ležati svojo vizitko. Trezni, razodni in obenem veseli hočemo biti. Za referate so se vsi navzoči z navdušenim priznanjem zahvalili. V novi odbor so bili izvoljeni: 1. predsednik Pelikan; 2. predsednik Stržina; 1. zapisnikar Ana Nekovačeva, 2. zapisnikar Perše; 1. blagajnik Reichert, 2. blagajnik Angleitner; 1. gospodar Drekler, 2. gospodar Stropnik; nadzornik vodnikov Brosche; vodniki: Pušnik, Zieringer, Studenčnik, Skamlec; odborniki: Smole, Bacher, Knezer; 1. nadzorstvo: Brosche, Prates; 2. nadzorstvo: Zieringer in Bruno Petajan. Član Tanc je stavil občnemu zboru predlog, naj društvo proglasi list »Svobodo« za svoje oficijelno glasilo, ki ga je utemeljeval s tem, da so ljubljanski »Priatelj prirode« to že storili in da »Svoboda« v zadnjih številkah stalno prinaša rubriko »Priatelj prirode«, v kateri poroča o našem gibanju pri nas in v inozemstvu. Glede naročnine naj bi se dosegel z upravo »Svobode« sporazum v tem smislu, da bi dostavljal list članom »Priatelja prirode« za isto ceno, kakor članom »Svobode«. Občni zbor je predlog v načelu sprejel, glede pogojev naročnine in prejemanja lista je pa poveril novi odbor, da stopi s centralo »Svobode« v stik. Pri tej priliki je bilo izraženo tudi začudenje, da nima mariborski »Priatelj prirode« z ljubljanskim še nobenih stikov, medtem ko je zagrebška podružnica poslala na naš občni zbor svoje delegate in je centrala v Sarajevu poslala pozdravni brzojav. Zlasti med slovenskimi »Priatelji prirode« bo potrebno čim ožje sodelovanje. — Po končanem občnem zboru je skupino udeležencev naša fotokamerska sekcija fotografirala.

Tovarnar Derwuschek obljubil izplačati po kolektivni pogodbi. Pretekli teden so morali delavski zaupniki zopet intervenirati pri tovarnarju Fr. Derwuschku, da bi izplačal delavcem za režijsko delo v smislu kolektivne pogodbe od ure Din 3.25, medtem ko je doslej odtrgoval delavcem po 25 p in plačal samo Din 3.— na uro. Ker tudi ta intervencija ni zalegla, so se delavci obrnili zopet na svojega pravnega zastopnika, ki je nato Derwuschka opomnil in mu zagrozil s tožbo. Tožbe pa g. Derwuschka očitno ne veselijo več, ker je zastopniku dr. Reismanu takoj odgovoril pismeno, da bo razliko po 25 p od ure naknadno izplačal vsem onim delavcem, ki so delali v režijskih urah. Izplačali se baje dosedaj niso radi tega, ker še ni napravljen izveček izplačilnih pol. Počasi bo torej pri Derwuschku vendarle red. Delavci pa si naj zapomnijo prav dobro minulo leto,

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

kako težke boje so imeli z Derwuschkom, da so ta red dosegli in da bodo imeli red le tedaj, če bodo vsi do zadnjega dobro strokovno organizirani. Edino v organizaciji, v skupni moči je sila delavca. Ne pozabimo: Vsi za enega, eden za vse!

Celje.

Agitacija za naš tisk se še ni niti prav pričela v našem kraju, vendar že opažamo v nasprotnem taboru vznemirjenje, ki pa je v gotovi meri nam le v korist. Kajti delavstvo pozna te kroge še iz parlamentarne režime. Sreča v nesreči današnjih dni je za nas ta, da smo se znebili nekdanje časopisne demagogije takozvanega »tudi-delavskega« časa in medsebojnega blatenja, tako da lahko danes vse delavstvo strne svoje sile k enotnemu delovanju za svoje pravice. In to je danes potrebno bolj kot kdaj prej. Naše poprišče so in ostanejo naše strokovne organizacije. Pri nas so imele zadnji čas že par lepih zborovanj, čeprav hočejo gotovi krogi vsak naš pokret predstaviti javnosti kot protidržavno akcijo in se ne sramujejo v ta namen posluževati tudi najnižkotnejših sredstev. Tako je neko večje podjetje našega kraja odpustilo več delavcev iz razloga, da sodelujejo pri strokovnih organizacijah in razširjajo delavsko časopisje dasiravno je to proti obstoječemu zakonu o zaščiti delavcev. Seveda ima to med delavstvom ravno nasproten učinek; tudi indiferentni uvidevajo, da so naše strok. organizacije prave, ker se jih podjetniki bojé. O teh protizakonitih odpušilih bomo poročali, ko dobimo natančnejše informacije. Kljub temu se pa naš list širi in dobiva vedno novih naročnikov. Vse naše čitatelje opozarjamo na kulturno delovanje »Svobode«, zlasti na njena predavanja s skioptičnimi slikami, ki se vrše vsako sredo ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Posebno mladina naj bi se udeleževala teh predavanj v še večjem številu.

Vendar je še več vprašanj med nami, za katera bi pričakovali ugodnejše rešitve: eno teh vprašanj je delavsko združeno gibanje. Žal opažamo še dosti delavcev, ki se smatrajo sicer za zavedne, a svoje potreščine kupujejo pri svojih najhujših nasprotnikih, in s tem sami pomagajo spletati bič. Vse to so stvari, s katerimi se bomo morali še večkrat in še bolj intenzivno baviti.

Ruše.

Iz občinske seje. Občinsko sejo dne 17. februarja je v odsotnosti župana, vodil občinski svetovalec Rannjak. Razpravljalo se je o edini točki dnevnega reda: resolucija na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, proti reviziji socialne zakonodaje v smislu želj gospodarskih krogov, katero je predložil socialni odsek občine. Po prečitanih istih se je razvila debata, v katero so posegli g. ravnatelj Krejči, Magdič in Strnad, z malenkostnimi izpremembami je bila resolucija soglasno sprejeta, tako od zastopnikov delodajalcev, kakor od delojemalcev. Po končanem dnevnem redu je prečital Strnad svojo izjavo, s katero naproša županstvo, da ono sporoči srezkemu načelstvu ter kr. banski upravi željo, da ga razreši dolžnosti občinskega odbornika in člana upravnega odseka. To pa iz naslednjih razlogov: Kljub temu, da je bil imenovan občinskim odbornikom, so oblasti vršile pri njem na domu neprestane

hišne preiskave. Iz tega dejstva sklepa, da ne uživa tistega zaupanja, ki je potrebno za vršitev funkcije imenovanega občinskega odbornika. Poleg tega je uvedeno proti njemu postopanje pred Državnim sodiščem, v kojega izid sicer niti najmanj ne dvomi, vendar pa ga tudi to poslednje potrjuje v tem, da mora iz lastnega nagiba podati ostavko na svoj mandat, čeprav ga upravna oblast, kljub vsemu, do danes ni pozvala k odstopu ali da bi ga bila funkcije razrešila. Strnadovo izjavo so prisotni občinski odborniki poslušali z največjo pazljivostjo in je menda na navzoče globoko učinkovala, kateri učinek se je še povečal, ko je takoj za Strnadom izjavil tudi obč. odbornik Magdič, da iz istih razlogov polaga mandat. V informacijo naših čitateljev povemo, da je bil Strnad do razpusta predsednik kraj. org. Socijalistične stranke Jugoslavije in da so ga baš radi tega komunisti v svojih glasilih ogabno napadali. Isto usodo je delil s Strnadom tudi Magdič.

»Svoboda« sklicuje svoj redni občni zbor v soboto, dne 22. februarja ob 7. uri zvečer v gostilni Magdič s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole. 2. Volitev novega odbora. Udeležba članstva dolžnost!

Predavanje o grozotah svetovne vojne. Prosvetni pododsek Delavske zbornice je v soboto, dne 15. t. m. priredil predavanje o grozotah svetovne vojne. Predavanje se je dan poprej in dan pozneje vršilo v Bistrici in na Fali. Obisk je bil povsod zadovoljiv. Grozote svetovne vojne v slikah učinkujejo na navzoče tako silno, da tega ni mogoče popisati. — Prihodnjic pa nas bo odsek seznanil z lepoto sveta, planin in mest, kar vse ima v svojem programu, pri čemur bo tudi mladina prišla na svoj račun.

Fala.

Smrtna nezgoda. V noči od 13. na 14. t. m. je utonil pri ponočnem delu v elektrarni Fala zaposleni delavec Feliks Kure. Ne moremo preko vedno se ponavljajočih nesreč, da ne bi informirali o tem ostale javnosti. Oblasti in zlasti Inspekcijo dela pozivamo, da pregleda varnostne naprave pri »kasonih«, kjer je torišče večnih nesreč. Podnevi imata na istem mestu službo večinoma dva delavca, ponoči pa en sam, zato gre zadnja nesreča v pretežni večini na rovaš pomanjkanja nadzorstva, še bolj kakor pomanjkanja varnostnih naprav. Celo večko življenje v kapitalistični družbi je silno poceni, dosti je ljudi, ki radi garajo za 50% nadure pri delu, ki zahteva najmanj 100% naplačilo. Ali vsaka stvar se enkrat konča in zato prosimo kompetentne oblasti, da naj zadnje nesrečo, katere edina priča je bil ponesrečenec sam, vzame v resno razmotrivanje.

Zalog.

Iz občinske seje. Prečita se proračun za leto 1930. K poglavju XII b postavke za šolske potreščine v Zalogu se javi k besedi Požar in kritizira delovanje krajnega

šolskega odbora istotam. Ker je po Lajevevem mnenju Požarjeva kritika predolga in ne spada k občinskemu proračunu, stavi Lajevic nujni predlog, da se Požarju odzame besedo. Župan Gartoža odzame na pristanek ostalih občinskih odbornikov Požarju besedo, nakar preide k proračunu. Med Požarjem in Rupretom se vname daljša debata. Požar izjavlja, da je Rupret neopravičeno in brez dovoljenja k. š. o. dvignil denar, ki je bil naložen na hranilni knjižici, da o tem dvigu in o porabi denarja ni nihče vedel. Rupret zavrača Požarjev očitek, češ, da je imel za dvig, kakor tudi za porabo tega denarja dovoljenje od odbornikov k. š. o. Dimnik Janez in Kralj Karel izjavita, da se je sklenilo, da se denar dvigne in porabi za šolske potreščine. Dvig sta kot odbornika potrdila Dimnik Janez in Kralj Karel. Rupret pripominja, da sta izjavo za dvig denarja iz hranilnice v smislu sklepa k. š. o. v Zalogu podpisala predsednik Albin Plevnik in šolski upravitelj g. Silvester. Na Rupretovo pripombo je poslal šolski upravitelj g. Silvester nastopno izjavo: Prijatelj me je opozoril da je v zadnjem zapisniku obč. seje z dne 26. jan. t. l. tudi moje ime, in sicer v zvezi z dvigom denarja iz hranilnice, ki je bil naložen in tudi v proračunu izkazan par let vrstoma, za razširjenje zaloške šole. Hočem biti v sporu med k. š. o. v Zalogu in g. Cirilom Požarjem objektivni, zato izjavljam: Res je, da sem lansko leto na željo g. blagajnika Stefana Rupreta kot tajnik k. š. o. v Zalogu sopsodpisal od g. blagajnika mi predloženo izjavo za dvig 500 Din na račun neke hranilne vloge k. š. o. v Zalogu. Res je pa tudi, da nobeden zapisnik sej k. š. o. v Zalogu od 12. jun. 1927 dalje, ne pred mojim prihodom v Zalog in ne pozneje v moji navzočnosti sestavljen, ne vsebuje sklepa, naj se denar za razširjenje šole namenjen, dvigne iz hranilnice in uporabi za drug namen.

Jesenice.

Izza kulis mestnega obč. gospodarstva. »V smislu tiskovnega zakona zahtevam podpisani mestni župan sledeči stvarni popravek, ki se mora priobčiti v prvi prihodnji števil. Vašega lista na istem mestu: 1. Ni res, da bi občina izplačala za nadzorstvena dela g. ing. — šefu gradbene sekcije Emmerju v Kranju kot nagrado znesek Din 10.000.— Res pa je, da je bila omenjena vsota Din 10.000.— izplačana oz. nakazana g. ing. Emmerju po ministrstvu financ in to iz kaldrmskega fonda, ne pa po občini

iz občinskega denarja. 2. Ni res, da cerkvena občina z vsemi mogočimi izdatki obremenjuje občino. Res pa je, da prispeva občina glasom soglasnega sklepa občinskega odbora z dne 28. dec. 1924 g. organistu mesečno 750 Din. 3. Ni res, da večina z g. županom vred ne jemlje mnogo ozirov na oni veliki del občanov, ki se vsekakor ne more strinjati s takim enostranskim gospodarstvom. Res pa je, da je ta odstavek do cela izmišljen, kajti župan in razsodni možje odborniki gledajo na vsako paro obč. denarja, da se po nepotrebnem ne potroši. 4. Ni res, da bi g. Gospodarič obč. revizor o celi reviziji ne črnil niti besede. Res pa je, da je stvarno obrazložil potek pregledovanja računov. Ni pa mogel čriniti besede, kar je zavijal g. Bernard, ker je smatral Bernardove besede za neresne in otročje. 5. Ni res, da bi bila kontrola g. Bernarda nepristranska in objektivna. Res pa je kontrola g. Bernarda pristranska in neobjektivna, ker mu ni po volji v šoli verouk in podpora ubogemu organistu. Župan: A. Čufar, l. r. (Gospodu županu sporočamo, da njegov popravek ne odgovarja tiskovnemu zakonu, niti po obliki, niti po vsebini. Prinašamo ga pa kljub temu, ker končno odgovarja g. župan za vsebino popravka sam s svojim lastnoročnim podpisom. Op. uredništva.)

Kulturni pregled.

Ugotovitev. Pred nedavnim je S. S. v »Slovenca« ugotovil, da se zbrani spisi Cankarja slabo kupujejo. Ob tej priložnosti je nekako poudaril, kako je Nova založba silno idealno podjetje, ki zgolj zavoljo idealizma izdaja Cankarja in kako bijemo Slovenci temu idealizmu v obraz...

Edinole to bi rad ugotovil: Cankarjeva družba je hotela za l. 1930 izdati Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. Cankar bi bil šel v 6000 izvodih med naše ljudi... Cankarjeva družba bi bila plačala Novi založbi honorar... Nova založba pa je rekla: — ne... Idealizem? Hic Rhodus, hic salta! A. C.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvo vrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Tako izgleda

prava

GRAF
srebrna kocka!

Pazite na srebrni omot.

Kot najboljša masažno in domače zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ust, osvežitev in krepitev mišičevja ter živčevja sploh, se uporablja že pol stoletja priznana

LEVJA
MENTOL-DROŽENKA
(francosko žganje)

Dobiva se v originalnih plombranih steklenicah v pristni predvojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom, kakor tudi v vseh prodajalnah. Konzumnega društva za Slovenijo.